

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО: 25.02.2016

Орг. јед.	Број	Предмет	Вредност
08	493		

ПРЕДМЕТ: Извештај о оцени урађене докторске дисертације кандидата мр Драгана Милидраговића

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу број 4270/12.2 од 28.12.2015. године, формирана је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације мр Драгана Милидраговића, под називом *Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета*, у саставу: проф. др Станко Бејатовић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, проф. др Бранислав Симоновић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и проф. др Божидар Бановић редовни професор Факултета за безбедност Универзитета у Београду (ментор). Након детаљног прегледа и анализе писаног рада, Комисија подноси Већу следећи:

ИЗВЕШТАЈ

I. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци

Кандидат мр Драган Милидраговић рођен је 1979.године у Сарајеву, где је живио са породицом до избијања грађанског рата у БиХ. Основну школу завршио је у Власеници (Република Српска) са одличним успехом. Средњу школу унутрашњих послова у Сремској Каменици завршио је школске 1997/1998.године са одличним успехом. Школске 1998/1999.године, уписао је основне студије на Полицијској академији које је завршио у октобру 2002. године, са просечном оценом 8,61. У 2003.години уписао је магистарске студије на Полицијској академији. Магистарску тезу под називом *Криминалистичка делатност полиције и сарадња са органима правосуђа у преткривичном поступку*, успешно је одбранио 17.12. 2007. године, пред комисијом у саставу: проф. др Милан Милошевић-председник, проф.др Владимир Кривокапић-ментор и доц. др Татјана Лукић-

члан, и тиме стекао академско звање магистра криминалистичко-безбедносних наука.Током рада у МУП-у завршио је више специјалистичких курсева и похађао је више семинара.

Радни однос у Министарству унутрашњих послова, Полицијској управи Нови Сад засновао је 01.08.2003.године. У Полицијској управи Нови Сад, радио је на следећим радним местима: помоћника командира и заменика командира у полицијској испостави, официра за контролу законитости рада полиције и командира полицијске испоставе. Током периода од 01.01.2011-01.08.2012.обављао је и послове председника Комисије за решавање притужби у другом степену за подручје Полицијске управе Нови Сад. У августу 2012.године прелази у Специјалну антитерористичку јединицу на радно место официра за контролу законитости рада, где и данас ради.

2. Научно истраживачки рад кандидата:

2.1.Национални и међународни научни скупови

1. Научни скуп са међународним учешћем *Право и форензика у криминалистици*, који је одржан у Крагујевцу, од 15. до 17. септембра 2010.године. Зборник радова „*Право и форензика у криминалистици*“, Криминалистичко-полицијска академија, 2010. године, стр.217-227.ISBN 978-86-7020-171-2;

2. Међународни научни скуп *Дани Арчиблада Рајса*, одржан у Београду 3.и 4. марта 2011. године, у организацији Криминалистичко-полицијске академије. Зборник радова „*Archibald Reiss days*“, Volume II, Academy of Criminalistics and Police Studies, Belgrade, 2011, pp. 609-617. ISBN 978-86-7020-190-7;

3. Научна конференција са међународним учешћем *Criminalistics/criminal investigation in Europe*, одржана у Љубљани 22. и 23. септембра 2011. године. Зборник апстраката, „*Criminalistic/criminal investigation in Europe: state of art and challenges for the future*“, Ljubljana, University of Maribor, Faculty of Criminal justice and security, 2011, pp. 165-167. ISBN 961-6821-12-4;

4. Научни конференција са међународним учешћем *Internacional scientific conference, security in the post-conflict (western) balkans: transition and challenges faced by the Republic Macedonia*, одржана у Охриду 27. и 28. маја 2011. године. Зборник радова „*Internacional scientific conference, security in the post-conflict (western) balkans: transition and challenges faced by the Republic Macedonia*“, Volume II, Faculty of Security-Skopje, 2011, pp. 113-127. ISBN 978-608-4532-18-7;

5. Научна конференција са међународним учешћем *Сузбијање криминала и европске интеграције*, с освртом на високотехнолошки криминал, одржана у Лакташима, 28-30. марта 2012. године. Зборник радова „Сузбијање криминала и европске интеграције, с освртом на високотехнолошки криминал“, Висока школа унутрашњих послова у Бања Луци у сарадњи са Hans Zajdel фондацијом, Бања Лука,стр. 423-435. ISBN 978-99938-43-36-8.

II. ОЦЕНА РАДА (критеријуми Правилника Универзитета о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, Прилог број 2, тачка 2.)

1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области

Ефикасно супротстављање криминалитету од стране полиције подразумева изналажење и примену разноврсних мера превенције и репресије. Репресивна делатност полиције, као накнадна активност, усмерена је на последицу, којом се реактивно делује после извршеног кривичног дела (*post festum*), док је основна карактеристика превенције планско предузимање активних мера пре настанка кривичног акта (*ante delictum*), ради његовог спречавања.

Посебну улогу у превенцији и репресији криминалитета има полиција опште надлежности јер је највећи број полицијских послова Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у стављен у надлежност униформисаној полицији односно полицији опште надлежности. Полиција опште надлежности послове из свог делокруга обавља на безбедносним секторима, непрекидно 24 часа.

Припадници полиције опште надлежности због непрекидног присуства на безбедносним секторима први излазе на место извршења кривичног дела, прикупљају информације о кривичним делима и извршиоцима, самостално и заједнички са другим организационим јединицама полиције расветљавају и откривају кривична дела, проналазе лица за којима се трага, непосредно по извршеном кривичном делу хватају извршиоце и самим својим присуством превентивно делују у одређеној мери. Од свих полицијских послова који се обављају на безбедносном сектору, спречавање и сузбијање криминалитета представља примарни задатак полиције опште надлежности. Стављајући у свој научноистраживачки фокус превентивно и репресивно поступање, указивањем на присутне практичне и нормативне проблеме и предлагањем њихових решења, ова дисертација даје допринос обогаћивању знања криминалистике, а тиме и њеном развоју као науке.

У нашој стручној и научној литератури проблематика репресивног поступања полиције разматрана је са различитих аспеката, али је веома мали број стручних радова који су разматрали суштинске проблеме полиције у репресивном поступању. Кандидат мр Драган Милидраговић је у дисертацији управо указао на поједине суштинске проблеме полиције у репресивном поступању који утичу на њену ефективност и ефикасност у сузбијању криминалитета. Указивањем на проблеме у репресивном поступању као што су незадовољавајући ниво сарадње полиције и јавног тужиоца у предистражном поступку, угрожавање људских права грађана применом полицијских овлашћења, нереално приказивање остварених резултата рада у репресивном поступању и угрожавање безбедности припадника полиције и предлагањем механизма за унапређење рада полиције у овој области, ова дисертација свако доприноси обогаћивању знања криминалистике и унапређењу праксе полиције у репресивном поступању.

Крајем 20. и почетком 21. века полиције у САД и поједине европске полиције предузеле су низ промена ради унапређења односа између полиције и грађана, с обзиром да дотадашње методе рада полиције нису дале очекиване резултате. Полиција, грађани и субјекти у локалној заједници почели су да сарађују и да заједнички решавају безбедносне проблеме. Ове промене у раду полиције, означиле су почетак рада полиције у заједници. Рад полиције у заједници означио је прекретницу у односу полиције, грађана и субјеката у локалној заједници и суштински је променио приступ полиције у решавању безбедносних и других проблема у локалној заједници. Суштина рада полиције у заједници заснована је да полиција са грађанима и другим субјектима идентификује безбедносне проблеме и да заједнички са грађанима и субјектима локалне заједнице учествује у њиховом решавању, делујући на узроке и услове који доводе до извршења неког деликта. Полиција Србије је, почетком 21. века, у склопу реформе, предузела мере на имплементацији рада полиције у заједници. После овог периода на територији Србије предузимане су различите активности на плану превенције и рада полиције у заједници. Сагледавајући предузете активности полиције Србије на плану рада полиције у заједници, затим организацију и начин рада полиције у заједници у САД, Италији, Немачкој, Турској и Пољској, као и у појединим бившим републикама СФРЈ и резултате истраживања путем интервју са представницима четири највеће полицијске управе (Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац) и представником Управе полиције МУП-а РС, ова дисертација указује на суштинске проблеме који утичу на незаступљеност рада полиције у заједници и предлаже практична решења која би могла унапредити рад полиције у заједници.

У овој дисертацији кандидат је указао на поједина проблеме који у највећој мери утичу на ефикасност полиције како у репресији тако и у превенцији криминалитета. Недефинисан начин каријерног развоја полицијских службеника, незадовољавајући однос полиције и грађана, непостојање стандардних оперативних процедура у раду полиције, низак ниво мотивације полицијских службеника, непостојање дефинисаних и јасних критеријума за одређивање броја полицијских службеника, спорна решења о образовном профилу полицијских службеника и начину стручног усавршавања чине суштинске проблеме који утичу на ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета. Актуелна решења и стање у пракси по наведеним питањима никако нису у функцији професионализације полиције и негативно се одражавају на њену ефикасност у поступању. Указивањем на ове проблеме и предлагањем решења за сваки појединачни проблем, ова дисертација обогаћује криминалистичку теорију, а пракси отвара пут ка професионализацији полиције и њеној већој ефикасности односно већој безбедности у држави.

Кандидат мр Драган Милидраговић поред интервјуа, у дисертацији је представио резултате још два истраживања, путем анкете. Прво истраживање реализовано је 2011. године на подручју полицијских управа Нови Сад и Београд и њиме је обухваћено 415 полицијских службеника полиције опште надлежности који полицијске послове обављају у полицијским испоставама у ове две полицијске управе. Друго истраживање реализовано је 2014. године и оно је сигурно до сада најсвеобухватније истраживање у нашој пракси, реализовано је на подручју целе Републике Србије односно у свих 27 полицијских управа. Укупно је анкетирано 359 полицијских службеника. У истраживању су учествовали сви руководиоци у Управи/Одељењу полиције (начелник, заменик начелника, руководилац одсека) у свих 27 полицијских управа и руководиоци у ПС/ПИИ (командир или заменик или помоћник командира) у свим полицијским станицама/испоставама у Републици Србији и један број официра у Управи/Одељењу полиције. У овом истраживању испитаници су се

изјаснили на 15 питања чији су одговори значајни за професионализацију и унапређење ефикасности рада полиције. Резултати истраживања представљени у овој дисертацији обогаћују нашу теорију новим сазнањима, а праксу усмеравају на прави пут ка професионализацији и већем степену безбедности свих грађана.

Садржаји и резултати истраживања ове дисертације имају посебан значај за реформу полиције и за развој криминалистике као науке.

2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Комисија сматра да докторска дисертација под називом *Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета*, представља резултат оригиналног научног рада кандидата мр Драгана Милидраговића у области кривичноправних наука, односно у области криминалистике. Дисертација је резултат самосталног рада кандидата који аргументовано, систематично и критички изводи закључке о проблемима који су предмет истраживања. Докторска дисертација садржи све потребне елементе оригиналног, квалитетног, научног и стручног истраживања, а следећи научно засноване методолошке поступке, кандидат аналитички приступа предмету истраживања, свеобухватно га сагледава и доноси утемељене закључке.

Кандидат је проучио и користио обимну и правилно одабрану, релевантну инострану и домаћу литературу из области која је предмет истраживања. Избор литературе је примерен задатом циљу истраживања, што је кандидату омогућило да изврши квалитетну анализу и дође до научно ваљаних закључака.

Кандидат мр Драган Милидраговић показао је неопходну умешност, критичност и способност за самосталан научни рад, при томе бавећи се темом која захтева интердисциплинарна и мултидисциплинарна знања из области криминалистике, кривичног права, кривично-процесног права, полицијског права и организације и послова полиције.

Резултати истраживања кандидата представљају вредан и оригиналан допринос унапређењу криминалистике и унапређењу праксе полиције у превенцији и репресији криминалитета.

3. Преглед остварених резултата рада кандидата у научној области

Мр Драган Милидраговић у свом досадашњем научном раду објавио је већи број радова из научне области кривичних наука, првенствено из области криминалистике. Реч је о следећим радовима:

1. **Милидраговић, Д.**,(2008). *Криминалистички и кривичнопроцесни аспекти увиђаја на подручју града Новог Сада*, Безбедност, МУП Републике Србије, бр. 1-2, стр.89-119.,ISSN 0409-2953,[M52],[рад није евидентиран у COBISS-u].

2. **Милидраговић, Д.**,(2008). *Криминалистички и кривичнопроцесни аспекти основа сумње и основане сумње у новом Законику о кривичном поступку*, Наука безбедност

полиција, Криминалистичко-полицијска академија, бр. 3, стр.107-130., ISSN 0354-8872,[M52],[рад није евидентиран у COBISS-u].

3. **Милидраговић, Д.**, (2009). *Задржавање лица у позитивном законодавству Републике Србије*, Безбедност, бр. 3, стр.204-218., ISSN 0409-2953,[M52], [рад није евидентиран у COBISS-u].

4. **Милидраговић Д.**, (2010). *Правни основ надзора комуникација путем телефонског листинга*, У: Зборник радова: „Право и форензика у криминалистици“, Београд: Криминалистичко-полицијска академија, стр.217-227.,ISBN 978-86-7020-171-2, [M63],[рад није евидентиран у COBISS-u].

5. **Милидраговић, Д.**, (2011). *Cooperation between the police and the public prosecutors office in preliminary criminal proceedings*, У: Зборник радова: „Дани Арчибалда Рајса“, Београд: КПА, стр. 609-617.,ISBN 978-86-7020-190-7, [M33],[рад није евидентиран у COBISS-u].

6. Жунић-Павловић,В., **Милидраговић,Д.**, Ковачевић-Лепојевић,М.(2011). *The role of the school police officer in the prevention of school crime in Serbia*. In: D. Maver, B. Dobovšek, D. Frangež (Eds.), *Criminalistic/criminal investigation in Europe: state of art and challenges for the future*, Ljubljana: Faculty of Criminal justice and security, pp. 165-167., ISBN 961-6821-12-4,[M33],[рад није евидентиран у COBISS-u].

7. Милић, Н.,**Милидраговић, Д.**, (2011),*Допринос мисије ОЕБС-а реформи полицијске обуке у Републици Србији*, У: Зборник радова: Сузбијање криминала у оквиру међународне полицијске сарадње, Београд, Криминалистичко-полицијска академија,стр. 459-468.,ISBN 978-86-7020-199-6,COBISS.SR-ID187612940,[M63].

8. Милић, Н.,**Милидраговић, Д.**, Анђелковић, Д.,(2011).*Reform of basic training in Serbia-The way to police professionalization*.У: Зборник радова „Internacional scientific conference, security in the post-conflict (western) balkans: transition and challenges faced by the Republic Macedonia“, Volume II, Faculty of Security-Skopje, pp. 113-127., ISBN 978-608-4532-18-7,[M33],[рад није евидентиран у COBISS-u].

9.**Милидраговић, Д.**, Милић, Н.,(2011). *Непосредна опасност по живот-посебан услов за употребу ватреног оружја*.У: Безбедност, МУП Републике Србије, број 2, стр. 197-219.,ISSN 0409-2953,[M52],[рад није евидентиран у COBISS-u].

10. **Милидраговић, Д.**, Милић, Н. Дробњак, Д.:(2012). *Специфичност откривања и доказивања кривичног дела трговине људима*. У: Зборник радова, међународно стручна конференција: „Сузбијање криминала и европске интеграције, с освртом на високотехнолошки криминал“, Лакташи, МУП Републике Српске у сарадњи са „Hans Zajdel“ фондацијом, стр. 423-435., ISBN 978-99938-43-36-8, COBISS.SR-ID1024197801[M63].

11. **Милидраговић, Д.**,(2015). *Угрожавање безбедности припадника полиције у извршавању полицијских послова*.У: Безбедност, МУП Републике Србије, број 3, (часопис у припреми за штампу).

4. Оцена испуњености обима докторске дисертације

Комисија сматра да докторска дисертација мр Драгана Милидраговића под називом *Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета*, у потпуности испуњава постављене захтеве у погледу обима и квалитета рада с обзиром на тему која је пријављена и одобрена. Теоријска и практична истраживања одговарају наслову докторске дисертације, а може се констатовати и међусобно поклапање одобрених циљева истраживања и циљева постављених у раду, затим, одобрених и примењених метода, као одобрене и завршене структуре рада.

5. Приказ структуре и садржаја израђене докторске дисертације

Рукопис докторске дисертације *Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета*, обима је 299 страница, од чега 275 страница текста, 13 страница пописа коришћене литературе и 11 страница прилога, са 186 библиографских јединица, као и 273 фус ноте. Дисертација садржи 33 табеларна прегледа и 29 слика.

Дисертација се састоји од уводних напомена, шест делова, закључка, прегледа коришћене литературе и прилога. У уводним напоменама (стр. 1-11) кандидат је одредио проблем, предмет и циљеве своје дисертације, поставио хипотетички оквир истраживања, указао на методе коришћене у обради предметне проблематике, као на оправданост њене израде. Први део дисертације носи назив „Организациона структура полиције Републике Србије“ (стр. 11-36). У оквиру овог дела рада налази се шет тематских целина по следећим насловима: „Појам и карактеристике организационе структуре полиције“, „Организациона структура полиције“, „Организациона структура Министарства унутрашњих послова“, „Организација и надлежност Дирекције полиције“, „Сектори у Министарству унутрашњих послова“, „Остале организационе јединице у Министарству унутрашњих послова“. Други део дисертације носи назив „Делокруг рада полиције опште надлежности у обављању полицијских послова“ (стр. 37-71) садржи уводне напомене и четири тематске целине под следећим називима: „Превентивно поступање полиције опште надлежности“, „Репресивно поступање полиције опште надлежности“, „Безбедност ученика у школама-пројекат Школски полицајац“, „Поступање полиције по издатим наредбама и упућеним замолницама“. Трећи део дисертације носи назив „Проблеми у репресивном поступању полиције“ (стр. 72-119) и садржи четири тематске целине под следећим називима: „Сарадња полиције и јавног тужиоца у предистражном поступку“, „Мерење перформанси полиције у репресивном поступању“, „Угрожавање људских права грађана репресивним поступањем полиције“, „Угрожавање безбедности припадника полиције у извршавању полицијских послова“. Четврти део дисертације носи назив „Организација и рад полиције у заједници-актуелно стање и могућност унапређења“ (стр. 120-174) садржи уводне напомене и четири тематске целине под следећим називима: „Појам полиције у заједници“, „Организација рада полиције у заједници у Републици Србији“, „Упоредни приказ организације рада полиције у заједници“ и „Резултати истраживања о организацији и раду полиције у заједници у Републици Србији“. Пети део рада носи назив „Проблеми који утичу на ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета“ (стр. 175-241) и садржи шест тематских целина под следећим називима: „Каријерни развој полицијских

службеника“, „Карактеристике образовног профила полицијских службеника“, „Стандарди и стандардизација поступања полиције у примени полицијских овлашћења“, „Одређивање оптималног броја полицијских службеника за подручје полицијске испоставе“, „Однос полиције и грађана“ и „Мотивација полицијских службеника“. Шести део рада носи назив „Анализа резултата истраживања“ (стр. 242-266) и он се састоји из две тематске целине под следећи називима: „Материјал и методе“ и „Резултата истраживања-питања и њихова анализа“. На крају дисертације дат је закључак (стр. 267-274), попис коришћене литературе (стр. 275-287) и прилози (стр. 288-299).

У уводном делу дисертације кандидат је формулисао предмет истраживања и, уважавајући принципе научне методологије, одредио предмет истраживања, циљеве рада, хипотетички оквир истраживања, методе које ће се користити у истраживању и образложио научну и друштвену оправданост спровођења истраживања. Предмет истраживања усмерен је на организацију и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета. На ефикасност рада полиције у превенцији и репресији криминалитета утиче мноштва фактора. Поједини од њих зависе од уређења и начина функционисања државе и директно се одражавају и на рад полиције, док су други унутрашње природе и зависе од унутрашњег уређења и организације полиције. Кандидат је управо указивањем на ове факторе и предлагањем одређених решења настојао да унапреди поступање полиције опште надлежности и других организационих јединица полиције у превенцији и репресији криминалитета, и да отклони проблеме нормативне и практичне природе, који директно утичу на квалитет, законитост, професионалност полиције у обављању полицијских послова. Са аспекта научно-дисциплинарног одређења предмета истраживања, кандидат истиче да је предмет истраживања сложен, с обзиром на то да се његовим проучавањем бави већи број научних дисциплина сложен, међу којима доминантно место заузима криминалистика. Осим криминалистике реализација истраживања захтевала је и примену знања из области полицијског права, кривичног права, кривично процесног права, менаџмента и организације и послова полиције, што потврђује интердисциплинарни карактер предмета истраживања.

Полазећи од става да је хипотеза условљена дефинисаним предметом и научним циљем истраживања, кандидат хипотетички оквир свог истраживања заснива на претпоставци да неефикасност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета утиче ниво остварене професионализације полиције, заступљеност рада полиције у заједници, однос и сарадња полиције са јавним тужиоцем и грађанима и мотивација полицијских службеника.

Циљ истраживања кандидат одређује као научни опис (дескрипција), а у одређеној мери и као класификацију и научну експланацију предмета истраживања. Кандидат наводи да је истраживање спроведено ради повећању фонда знања у области полицијских, криминалистичких и правних наука. Спроведеним истраживањем кандидат је настојао да критички сагледа организацију и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета и да укаже на поједине практичне и нормативне слабости и недостатке који негативно утичу на њену ефикасност. На крају кандидат наводи да је циљ истраживања усмерен и на предлагање нормативних и практичних решења, који би утицали на бољу ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета, а тиме и на већу безбедност грађана и већи степен заштите њихових људских права.

Избор метода истраживања прилагођен је теоријском карактеру и циљу истраживања, комплексности предмета истраживања који се истражује, као и објективним могућностима да се прикупи неопходна теоријска и емпиријска грађа. Начин истраживања

подразумевао је плански на сазнањима методологије заснован систематски захват. Сам захват кандидат је реализовао применом одређених метода научног сазнања, које су морале бити комплементарне предмету и циљу истраживања, односно нивоу научног сазнања који је било потребно постићи. Комплексност и карактер предмета истраживања и постављени циљеви захтевали су комбинацију општих научних метода, посебних научних метода, појединачних (емпиријских метода) и метода решавања оперативних проблема.

Први део дисертације носи назив „Организациона структура полиције Републике Србије“ и састоји се од шест тематских целина. У првој тематској целини који носи назив „Појам и карактеристике организационе структуре полиције“, кандидат дефинише организациону структуру полиције и наводи њене основне карактеристике, као што су: подела рада и специјализација; груписање послова или департаментализација; делегирање ауторитета и децентрализација и успостављање механизма координације. У другој тематској целини под називом „Организациона структура полиције“, кандидат истиче да у организацији државне управе постоји мноштво принципа помоћу којих су организовани органи државне управе, али се само неки од њих односе и примењиви су на организациону структуру полиције, као што су: реални принцип у виду ресурсног и функционалног, затим територијални, инкозни, персонални и хијерархијски принцип. У наставку овог дела рада кроз посебне тематске целине кандидат даје приказ организације Министарства унутрашњих послова, затим наводи надлежност посебно сваке организационе јединице МУП-а.

Други део дисертације који носи назив „Делокруг рада полиције опште надлежности у обављању полицијских послова“ састоји се од четири тематске целине. У првој тематској целини, под насловом „Превентивно поступање полиције опште надлежности“ кандидат наводи да се супротстављање криминалитету, као једном сложеном безбедносном проблему дуго година уназад, сводило искључиво на репресивно поступање, откривање кривичних дела и проналажење учинилаца, њихово процесуирање и санкционисање од стране судских власти. Кандидат даље наводи да савремена схватања полазе од тога да нема успеха у супротстављању криминалитету ако оно није засновано и на превенцији, односно уклањању узрока и услова који погодују криминалном испољавању. За разлику од наше полиције, многе полиције у свету одавно су се искључиво са репресивног начина рада усредсредиле на превентивно поступање са циљем да заједно са другим друштвеним субјектима елиминишу услове и узроке криминалитета. Превенцији криминалитета полиције у свету приступају плански, путем превентивних програма и пројеката. Кандидат у овој тематској целини наводи поједине факторе који утичу на запостављеност превенције у свакодневном раду полиције Србије. У овој тематској целини кандидат је представио резултате истраживања о делатности полиције на безбедносном сектору. Ово истраживање реализовано је 2011. године у полицијским управама Нови Сад и Београд. О превентивном раду полиције на безбедносном сектору, испитаницима су у анкети постављена четири питања. Кандидат је табеларно приказао добијене одговоре и све их анализирао и на крају целине констатовао да свакодневни рад полиције карактерише одсуство превентивних активности на безбедносном сектору. На одсуство превенције из свакодневних активности полиције утиче недостатак знања и свети код полицијских службеника о значају превенције, непостојање посебних организационих јединица на оперативном нивоу које би биле надлежне за превенцију криминалитета, превелик обим послова из области „социјално-услужног рада“ полиције, тешкоће у мерењу

превентивног рада, мали број полицијских службеника у полицијским испоставама и недостатак конкретних пројеката за превенцију криминалитета.

У другој тематској целини под насловом „Репресивно поступање полиције опште надлежности“ кандидат наводи да у сузбијању криминалитета не учествују све организационе јединице полиције, већ првенствено оне организационе јединице чији је то примарни задатак, као што су полиција опште надлежности и криминалистичка полиција. Остало организационе јединице полиције као што су саобраћајна полиција, гранична полиција, према статистичким подацима о броју откривених и расветљених кривичних дела са веома малим доприносом учествују у сузбијању криминалитета. У овој целини, кандидат наводи статистичке податке о делатности полиције опште надлежности, криминалистичке полиције и других организационих јединица полиције у сузбијању криминалитета у периоду од 2010-2013. године. Такође у овој целини кандидат је представио резултате одговора на два питања из реализованог истраживања на подручју полицијских управа Нови Сад и Београд. На основу статистичких података о делатности полиције опште надлежности и других организационих јединица полиције у сузбијању криминалитета и одговора на питања из истраживања, кандидат је закључио да су полиција опште надлежности и криминалистичка полиција у МУП-у, главни и најважнији субјекти у сузбијању криминалитета и да би ради постизања њихове веће ефикасности требало системски и плански предузимати мере на унапређењу њихових стручних и организационих капацитета.

У трећој тематској целини под називом „Безбедност ученика у школама-пројекат Школски полицајац“, кандидат указује на улогу и значај школских полицајаца за безбедност ученика на подручју школа. У овој целини кандидат разматра, упоређује и анализира статистичке податке о безбедносним догађајима (извршена кривична дела, прекршаји, саобраћајне незгоде и остали догађаји) на подручју школа са и без школског полицајца, за период од 2010-2013. године. Многе школе у Србији (основне и средње школе) пре свега у већим градовима нису обезбеђене школским полицајцем, па због тога један школски полицајац обавља делатност у две школе. На основу теоријских разматрања и анализе статистичких показатеља о стању безбедности у школама кандидат закључује да је школски полицајац у мањим местима (средињама) у могућности да прати безбедносну проблематику у две школе, док је у већим градовима неопходно присуство школског полицајца у једној школи, а у неким школама (посебно појединим средњим школама) и два школска полицајца. Кандидат указује и на присутне проблеме у пракси који се односе на квалитет и начин обављања послова и задатака школског полицајца. Послови школског полицајца мање су динамични од других полицијских послова који се обављају на безбедносном сектору, ограничени су мањом територијом, што је један од узрока за незаинтересованост полицијских службеника за послове школског полицајца. Услед овог, често се за послове школског полицајца ангажују млађи полицијски службеници са неколико година радног стажа, који не испуњавају потребне услове за избор школских полицајаца. Кандидат указује и да радно место школског полицајца није посебно систематизовано у акту о систематизацији радних места, па се за ове послове ангажују полицијски службеници са безбедносног сектора, чиме се смањује број полицијских службеника који су опредељени да послове обављају на безбедносном сектору. На овај начин се индиректо утиче и на смањење потребне безбедности грађана на одређеном подручју полицијске испоставе.

У четвртој тематској целини другог дела рада под насловом „Поступање полиције по издатим наредбама и упућеним замолницама“ кандидат указује на све већи обим

послова који се могу сврстати у послове „социјално услужног рада“ полиције. Највећи део ових послова односи се на поступање по издатим наредбама и упућеним замолницама надлежних субјеката. Поступањем по наредбама и замолницама полиција надлежним субјектима (пре свега надлежним тужилаштвима и судовима) пружа одређену врсту помоћи у обављању послова из њихог делокруга. Кандидат истиче разлику између ове врсте помоћи и полицијске помоћи. Основна разлика између ове две врсте помоћи је у времену њеног пружања. Полицијска помоћ пружа се након спроведеног поступка код надлежног органа и то онда када је по правноснажности пресуде донето решење и закључак о извршењу и када је од стране извршних органа покушано извршење. За разлику од полицијске помоћи, помоћ надлежним субјектима, извршавањем наредби и поступањем по замолницама пружа се току поступка. Кандидат је у овој целини одредио појам наредбе и замолнице, јер ови појмови нису дефинисани код нас у стручној литератури. Тако се наредба дефинише као правни акт органа власти, којим они наређују извршење одређених радњи надлежним субјектима ради окончања њиховог поступка. Под замолницом се подразумева молба државног органа упућена другом државном органу ради пружања правне или техничке помоћи, неопходне за покретање или окончање одређеног поступка. У овом делу целине кандидат је приказао део резултата истраживања реализованог на подручју полицијских управа Нови Сад и Београд. У оквиру анкете о пословима на безбедносном сектору, три питања су се односила на активности полиције по наредбама и замолницама. На основу анализе одговора испитаника кандидат је закључио да полицајци на безбедносном сектору највећи део времена у току радног дана због све већег броја захтева надлежних тужилаштава, судова и других органа за пружањем њима потребне помоћи, проводе обављајући послове по захтевима ових субјеката. Највећи број испитаника 68% сматра да у току радне смене утроши на ове послове више од два сата времена. На оптерећеност полицијских службеника све већим бројем издатих наредби и упућених замолница, кандидат је указао износећи статистичке податке МУП-а Републике Србије за период од 2010-2013. године. Правосудни органи у просеку годишње доставе на поступање преко 101.000 захтева за уручење позива и око 435.000 наредби за довођење лица, као и преко 100.000 захтева за проверу адресе пребивалишта, од којих се 75% односи на теренску проверу пребивалишта. На крају ове целине кандидат износи проблеме са којима се полицијски службеници сусрећу поступајући по наредбама и замолницама и предлаже одређена решења за ове проблеме. Такође, на крају ове целине кандидат предлаже да се сагледају искуства других земаља чије су полиције ове послове повериле другим државним органима или сектору приватне безбедности.

Трећи део дисертације под насловом „Проблеми у репресивном поступању полиције“, састоји се од четири тематске целине. У првој тематској целини под насловом „Сарадња полиције и јавног тужиоца у предистражном поступку“, кандидат разматра сарадњу ова два субјекта у предистражном поступку. У овој целини кандидат је настојао да утврди да ли јавни тужилац и на који начин спроводи руководећу улогу у предистражном поступку. Активност полиције на плану откривања кривичних дела за које се гоњење предузима по службеној дужности и проналажење њихових извршилаца одвија се у предистражном поступку. Своју активност у овом поступку полиција започиње сазнањем за основе сумње да је извршено кривично дело које се гони по службеној дужности. По овом сазнању полиција предузима неформалне мере и радње, а у одређеним случајевима и доказне радње ради прикупљања доказа који би омогућили покретање кривичног поступка. Према актуелном Законнику о кривичном поступку јавни тужилац руководи предистражним поступком у коме поступа полиција. Циљ поступања јавног

тужиоца у предистражном поступку је да у сарадњи са полицијом прикупи доказе који указују, да је веза између кривичног дела и учиниоца успостављена и тако омогући даље вођење кривичног поступка или да спречи покретање кривичног поступка када за то не постоје потребни основи. На крају ове целине кандидат закључује да ефикасност предистражног поступка, поред нормативне подлоге, зависи у знатном степену и од међусобне сарадње његових субјеката, пре свега од полиције и јавног тужиоца. Само заједничким и координираним активностима усмереним на откривање кривичних дела, на проналажење учинилаца и обезбеђење доказа, могуће је постићи циљ овог поступка. Сарадња ова два субјекта није увек на задовољавајућем нивоу, због чега кандидат сматра да би јој убудуће требало посветити већу пажњу, уз констатацију да она може и мора бити заснована само на закону. На крају целине кандидат закључује да би ефикасна и на закону заснована сарадња полиције и јавног тужиоца требала да буде гарант квалитета и законитог рада полиције у предистражном поступку, која би резултирала подношењем кривичне пријаве само онда када постоје потребни основи.

У другој тематској целини под насловом „Мерење перформанси полиције у репресивном поступању“, кандидат указује на начин мерења перформанси полиције у репресивном поступању. Ефикасност рада организационих јединица полиције, као и самих оперативних радника који раде на пословима сузбијања криминалитета, мери се бројем решених кривичних дела извршених од стране непознатог учиниоца у одређеном временском периоду. У циљу приказивања што бољих резултата у сузбијању криминалитета, полиција прибегава некоректном статистичком исказивању решених кривичних дела. У полицијској пракси запажене су две основне традиције ове некоректности, и то: 1. некоректно смањивање (сакривање) броја пријављених кривичних дела са непознатим извршиоцем и 2. некоректно повећање („надувавање“) броја расветљених кривичних дела. У овој целини кандидат је извршио анализу једног догађаја у коме су полицијски службеници у настојању да прикажу резултат у сузбијању криминалитета поднели кривичну пријаву без било каквих доказа. Анализом овог догађаја, кандидат је утврдио и низак ниво стручности полицијских службеника, подносилаца кривичне пријаве. У овој целини, кандидат анализира статистичке резултате полиције у сузбијању криминалитета, на основу чега закључује да све полицијске управе настоје у својим евиденцијама да прикажу резултат већи од 50% расветљених кривичних дела са непознатим учиниоцем. Због присутних бројних проблема у пракси као што су недовољан број полицијских службеника (полицајаца и оперативних радника) у односу на безбедносну проблематику, територију и број становника; све већи број ангажовања униформисане полиције у извршавању других послова и задатака (решавање наредби, замолница и слично); ангажовање полицијских службеника у радним групама на расветљавању најтежих кривичних дела; недостатак основних средстава за рад (возила, рачунара, униформе, радио веза и слично) и недостатак мотивације, као и због примене метода за некоректно смањивање броја кривичних дела са непознатим учиниоцем и некоректно повећање броја расветљених кривичних дела, кандидат закључује да представљени резултати полицијских управа не представљају реалан резултат полиције у сузбијању криминалитета. На крају ове целине кандидат даје одређене предлоге за евиденирање кривичних дела чиме би се избегло приказивање нереалних резултата рада. Такође, кандидат предлаже и обавезну контролу квалитета поднетих кривичних пријава и других предузетих мера и радњи од стране руководиоца организационих јединица полиције, а све у циљу унапређења рада полиције у овој области.

У трећој тематској целини под насловом „Угрожавање људских права грађана репресивним поступањем полиције“ кандидат анализира два догађаја из полицијске праксе у којима су полицијски службеници незаконитим поступањем и неоснованом употребом средстава принуде угрозили људска права грађана. На основу анализе ових догађаја, кандидат закључује да је суштински узрок девијантног поступања полицијских службеника садржан у недостатку потребних правних и криминалистичких компетенција. На крају целине кандидат указује на потребу додатних едукација полиције о људским правима ради подизања нивоа стручне оспособљености и обучености полицијских службеника у примени полицијских овлашћења, посебно овлашћења којима се ограничавају основна људска права.

У четвртој тематској целини под насловом „Угрожавање безбедности припадника полиције у извршавања полицијских послова“ кандидат указује на проблем угрожавања безбедности припадника полиције, извршењем кривичних дела на њихову штету. Кандидат сматра да су полицијски службеници у највећем броју случајева, у којима су учињена кривична дела на њихову штету, поступали законито и тактички правилно. За разлику од овог поступања, један број учињених кривичних дела на штету полицијских службеника узрокован је неправилном применом полицијских овлашћења. Неправилном применом полицијских овлашћења полицијски службеници доприносе сопственој виктимизацији, коју узрокује према мишљењу кандидата више фактора, међу којима су најзначајнији: ниво обучености полицијских службеника за избор начина примене полицијских овлашћења; препознавање испуњености законских услова за примену одређеног овлашћења, па и овлашћења у виду употребе средстава принуде; непостојање стандардних оперативних процедура у примени полицијских овлашћења. Безбедност припадника полиције може бити угрожена на различите начине и она се најчешће угрожава извршењем следећих кривичних дела: тешко убиство (члан 114. КЗ), спречавање службеног лица у вршењу службене радње (члан 322.КЗ), напад на службено лице у вршењу службене дужности (члан 323. КЗ), учествовање у групи која спречи службено лице у вршењу службене радње (члан 324.КЗ). Поред Кривичног законика и Законом о јавном реду и миру инкримисано је понашање које се односи на ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или у одржавању јавног реда и мира (члан 23. Закона о јавном реду и миру). Кандидат је у овој целини посебно указао на радње извршења ових кривичних дела, уз навођење практичних примера из полицијске праксе. Анализирајући два догађаја из полицијске праксе у којима су полицијски службеници били жртве извршених кривичних дела, кандидат је настојао да укаже на најчешће узроке виктимизације полицијских службеника. На основу анализе два догађаја из полицијске праксе кандидат је закључио да су у полицијској пракси евидентирани догађаји у којима полицијски службеници због (1) ниског нивоа безбедносне културе, (2) неправилног избора начина у примени полицијских овлашћења и (3) непознавања законских услова за примену полицијских овлашћења, доприносе сопственој виктимизацији. На крају ове целине кандидат закључује да би додатна обука и едукација полицијских службеника, са јасно дефинисаним стандардима у полицијским поступањима, допринела бољој обучености и оспособљености полиције у законитој, правилној и тактички исправној примени полицијских овлашћења, чиме би се смањили или неутралисали фактори који доприносе виктимизацији полицијских службеника.

Четврти део дисертације под насловом „Организација и рад полиције у заједници-актуелно стање и могућност унапређења“ садржи четири тематске целине. У првој тематској целини под насловом „Појам полиције у заједници“, кандидат разматра бројне

дефиниције полиције у заједници. Због великог броја елемената који могу бити презентовани у различитим комбинацијама и могућим разликама у приступу, појављују се тешкоће у прихватању једне дефиниције. Без обзира на појединачне разлике, већина аутора наводи следеће елементе новог концепта рада полиције у заједници: шире одређивање полицијског рада; промена у листи полицијских приоритета; посвећивање веће пажње нарушавању јавног реда и мира и очувању (унапређењу) квалитета живота грађана; укључивање грађана у процес доношења одлука које се тичу безбедности; усмеравање полицијске организације на постигнуте резултате, а не на предузете активности; фокусирање на решавање проблема и превенцију пре него на полицијски рад усмерен на инциденте; препознавање (прихватање) да заједница има кључну улогу у дефинисању и решавању проблема; реструктурирање и реорганизовање полицијске организације како би се нови концепт могао имплементирати у свакодневном полицијском раду (децентрализација организационих структура, устаљивање полиција у суседству, партиципација заједнице при доношењу безбедносних одлука и проблемски оријентисаном раду, промена у систему награђивања и систему евалуационих перформанси). Кандидат на крају ове целине истиче да рад полиције у заједници подразумева не само повећано повезивање полиције са јавношћу, већ комплетно претресање полицијског менаџмента и структура ради креирања неопходних промена у полицијској филозофији и систему вредности. У питању је потпуно другачији концепт од полицијских иницијатива из прошлости.

У дугом делу целине под насловом „Организација и рад полиције у заједници у Републици Србији“ кандидат указује на развојни пут полиције у заједници у Србији. После политичких промена које су се догодиле у Србији 2000. године, започети су реформски процеси. У оквиру реформе полиције започело се са имплементацијом концепта полиција у заједници. После нешто више од годину дана рада (период 2001-2002. године), радна група сачинила је стратешки документ визије, мисије и циљева рада полиције у заједници. Пројекат „*Полиција у заједници*“ у Републици Србији развијао се у две фазе. Прва фаза била је замишљена као пилот пројекат. Ова фаза била је у функцији стицања сопствених искустава ради каснијег коришћења у пракси. Друга фаза била је замишљена као изградња пројекта полиције у заједници на националном нивоу. У оквиру прве фазе, извршено је неколико активности чији је циљ био да што боље омогући развој и примену пројекта. Тако је у овој фази извршено истраживање јавног мњења и припадника полиције, едукација полиције и грађана, формирана су локална координациона тела за питање безбедности. У оквиру друге фазе, реализовани су пројекти проблемски оријентисаног рада полиције у свим општинама и предузете су бројне активности на плану остваривања сарадње са представницима локалних самоуправа

У трећем делу целине под насловом „Упоредни приказ организације рада полиције у заједници“ кандидат сагледава организацију и рад полиције у заједници у САД и у пет европских држава, и то у Турској, у две развијене европске државе (Италија и Немачка) и две бивше социјалистичке државе (Пољска и Румунија). Поред ових држава, у овој целини представљена је организација и начин рада полиције у заједници и у три бивше републике СФРЈ (Словенија, Хрватска и Црна Гора), и Републици Српској, ентитету у Босни и Херцеговини. После сагледане организације и начина рада полиције у заједници у наведеним државама, кандидат је извршио компарацију са организацијом и радом полиције у заједници у Републици Србији.

Организација и рад полиције у заједници у Србији, у поређењу са наведеним европским државама, има одређене сличности и разлике. Сличности између ових држава

односе се на почетне фазе развоја рада полиције у заједници. У свим државама, па и у Србији, имплементацији рада полиције у заједници претходили су пилот пројекти и едукација једног дела полицијских службеника, формирана су тела за безбедност, систематизоване су посебне организационе јединице за рад полиције у заједници, реализован је један број пројеката, одржавана су предавања, семинари и трибине у сарадњи са субјектима на националном и локалном нивоу. Кандидат наводи да поред сличности постоје и одређене разлике у организацији рада полиције у заједници између наведених држава Европе и Србије. Суштинска разлика између ових држава односи се на начине организације рада полиције у заједници. У полицији Немачке, Италије и Турске рад полиције у заједници организован је тако да су за ове послове задужени полицајци који су посебно одређени за проактиван рад. Рад полиције у заједници у ове три државе, као и у Пољској и Румунији, организован је кроз активности заједничких патрола и патрола састављених искључиво од грађана (добровољаца). С обзиром на то да код нас на оперативном-извршилачком нивоу, односно у полицијским испоставама, не постоје посебно одређени полицајци за проактиван рад, кандидат је на крају ове коапрације поставио суштинска питања: Ко ће реализовати планове, програме и пројекте рада полиције у заједници? Ко ће свакодневно комуницирати са грађанима?

У поређењу организације и рада полиције у заједници Србије и полиције Хрватске, Словеније и Црне Горе кандидат утврђује одређене разлике у организацији и начину рада полиције у заједници. Суштинска разлика између ових држава односи се на организацију рада полиције у заједници. У Хрватској, Словенији и Црној Гори, као и у Немачкој и Италији, рад полиције у заједници, организован је кроз активности посебно одређених полицајаца за проактиван рад. Радна места ових полицајаца систематизована су у полицијским испоставама. У Републици Српској, за рад полиције у заједници одређено је 17 полицијских службеника и они су распоређени по одређеним полицијским станицама, у подручним организационим јединицама. У Хрватској су, поред проактивних полицајаца (контакт-полицајаца), систематизована и радна места полицијских службеника за превенцију, са задатком да предузимају мере координације између контакт-полицајца и осталих организационих јединица полиције. У полицији ове државе постоје организационе јединице за рад полиције у заједници на националном нивоу и посебно одређени полицијски службеници за рад полиције у заједници, у полицијским управама. Организационе јединице за рад полиције у заједници и полицијски службеници за превенцију у Хрватској, предузимају мере које су највећим делом усмерене на праћење, анализу, координацију и унапређење рада контакт-полицајаца. За разлику од Хрватске, због непостојања полицајаца за превентивни рад у Србији, организационе јединице за рад полиције у заједници и полицијски службеници у подручним полицијским управама, немају чије активности да прате, анализирају, координирају и унапређују. На основу овог закључка кандидат је поставио следеће питање: Које послове полицијски службеници и организационе јединице за рад полиције у заједници заиста обављају?

У четвртој целини под насловом „Резултати истраживања о организацији и раду полиције у заједници у Републици Србији“ кандидат представља резултате до којих је дошао обављањем интервју са руководиоцима Одсека за организацију, превенцију, оспособљавање и рад полиције у заједници у Полицијској управи Нови Сад, Крагујевац, Ниш, затим са начелником Одељења за превенцију и рад полиције у заједници, у Полицијској управи за град Београд и начелником Одељења за превенцију и рад полиције у заједници у Управи полиције у седишту Дирекције полиције. Испитаницима је постављено укупно 15 питања. После сваког питања наведени су одговори свих

испитаника, на основу чега је кандидат доносио закључак по сваком питању посебно. На основу анализе интервјуа, анализе предузетих активности у раду полиције у заједници од периода имплементације и сагледаних искустава полиције Немачке, Италије, Пољске, Турске, Румуније, САД-а, Словеније, Хрватске, Црне Горе и Републике Српске, кандидат је на крају ове целине предложио мере на плану унапређења рада полиције у заједници.

Анализирајући представљена инострана решења о организацији и раду полиције у заједници, као и наше могућности, посебно финансијске, кандидат предлаже да се рад полиције у заједници организује кроз активности посебно одређених полицајаца за превентивни рад. Поред организационих промена у раду полиције у заједници, требало би додатно едуковати све полицијске службенике, посебно руководиоце, као и субјекте у локалној заједници. У сарадњи са локалном заједницом у местима где не постоје формирати тела за безбедност и активно се укључити у њихов рад.

Пети део рада под насловом „Проблеми који утичу на ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета“, садржи шест тематских целина. У првој целини под насловом „Каријерни развој полицијских службеника“, кандидат указује на значај правно дефинисаног система развоја каријере полицијских службеника. Начин и квалитет обављања полицијских послова, као и функционисање полицијске организације, зависи од знања, вештина и способности полицијских службеника на руководећим радним местима, односно од тога да ли су прави полицијски службеници на правим местима. Правно неуређен начин напредовања полицијских службеника у Републици Србији омогућава да се нестручни и неодговорни полицијски службеници, по разним заслугама и утицајима, могу трајно преместити на руководећа радна места. Напредовање полицијских службеника на руководећа радна места одвија се искључиво под образложењем „због потреба службе“. Напредовање по овом основу засновано је на дискреционом праву руководиоца да, по свом избору или процени, на слободна радна места премешта полицијске службенике. На овај начин занемарују се два основна принципа код каријерног развоја полицијских службеника, а то су: принцип једнаке доступности радних места и принцип заслуга. Према овим принципима радна места треба да буду доступна свим полицијским службеницима, њихово попуњавање обављало би се путем конкурса и само најбољи полицијски службеници би напредовали на виша радна места. У овој целини кандидат је представио начин каријерног развоја полицијских службеника у Великој Британији и САД. Напредовање у овим државама засновано је на наведеним принципима. На крају ове целине кандидат указује да је неопходно и у Србији правно уредити начин развоја каријере полицијских службеника.

У другом делу ове целине под насловом „Карактеристике образовног профила полицијских службеника“ кандидат указује на значај образовања полицијских службеника, затим на решења у акту о систематизацији у погледу врсте образовања и на недостатке у начину стручног усавршавања полицијских службеника. Образовање представља врло важну професионалну карактеристику полицијских службеника, од које зависи будући развој полиције и примена савремених метода и средстава у раду, како у превенцији тако и у репресији криминалитета.

Кандидат у овој целини наводи да су МУП-у Републике Србије запослени полицијски службеници који су своје образовање стекли на матичним факултетима за обављање полицијских послова, као што су Криминалистичко-полицијска академија, Правни факултет, Факултет безбедности и други факултети у зависности од потреба појединих специјализованих служби. Поред ове категорије полицијских службеника, у МУП-у су запослени и полицијски службеници чије високо образовање није матично за

полицијске послове, него је стечео на факултетима за спорт, за разне области менаџмента, за услужни бизнис, медије, комуникацију и слично. Ови и њима слични факултети немају у својим наставним плановима и програмима ни један предмет повезан са полицијском професијом. Кадрови који заврше неки од наведених факултета примају се у радни однос по разним основама или, ако су у радном односу, распоређују се на оперативна, а често и на руководећа радна места.

Према решењу из акта о систематизацији радних месту у МУП-у, полицијске послове могу обављати полицијски службеници са завршеним било којим факултетом друштвеног смера. Овакво решење представља један од узрока што данас у МУП-у полицијске послове обавља све већи број полицијских службеника са факултетима који нису матични за полицијске послове. Због попуњености радних места у организационим јединицама полиције са кадровима који имају завршене факултете не матичне за полицијске послове, дипломирани студенти КПА распоређују уз сагласност, на радно место полицајца са средњом стручном спремом или по неколико година чекају на пријем у радни однос или никада не заснују радни однос у МУП.

На крају ове целине кандидат наводи да најважнији аспект професионализације полиције подразумева поверавање послова професије онима који имају неопходно знање да те послове обаве. То знање мора бити формално потврђено адекватном дипломом, добијеном од образовне институције у чијој матичности се јасно могу препознати знања неопходна за обављање полицијске професије. Знање је основа ефикасности, ефективности и квалитета рада полиције. Такође на крају ове целине кандидат предлаже да би требало у циљу професионализације полиције, извршити промене у акту о систематизацији радних места у погледу потребне стручне спреме, предвиђајући тако за полицијске послове само матичне факултете, затим прописати обавезно специјалистичко образовање и предузети друге мере у циљу стручног усавршавања полицијских службеника.

У трећем делу целине кандидат под насловом „Стандарди и стандардизација поступања полиције у примени полицијских овлашћења“ указује на потребу да се у нашим подзаконским актима дефинишу стандарди-процедуре у примени полицијских овлашћења. Полицијске агенције у свету, у циљу унапређења квалитета полицијског поступања и услуга, стандардизовале су свој процес рада, прописујући стандардне оперативне процедуре. Стандардизација процеса рада дефинише кораке кроз које се процес одвија, начин на који се поједине операције тог процеса одвијају, ток процеса, као и носиоце појединих операција у том процесу. Стандардни процеси се затим формализују тако што се потврђују у документима организације као што су писане процедуре и правила.

У нашим важећим подзаконским актима која се односе на примену полицијских овлашћења, нема прописаних правила или стандарда поступања у примени полицијских овлашћења. Управо то јесте један од разлога нетактичног поступања, неправилне и незаконите примене полицијских овлашћења током полицијских интервенција. Постојећим правним прописима стандарди полицијског поступања дефинисани су исувише уопштено, што оставља простор за недоследности и произвољна тумачења у извођењу конкретних полицијских радњи током интервенција. На крају целине кандидат указује на неопходност дефинисања стандарда процедура у примени полицијских овлашћења, наводећи да је професионална полиција она која испуњава претходно јасно дефинисане стандарде и поступке у складу са својим процедурама, који су производ дефинисане најбоље националне праксе у одређеној области полицијског рада.

У четвртом делу ове целине под насловом „Одређивање оптималног броја полицијских службеника за подручје полицијске испоставе“, кандидат указује на потребу дефинисања критеријума за одређивање броја полицијских службеника у полицијским испоставама. Путем оптималног броја полицијских службеника могуће је обезбедити непрекидно присуство полицијских службеника на безбедносном сектору, а тиме и могућност правовременог реаговања и постизања већег степена безбедности грађана на локалном подручју. Да би се одредио оптималан број полицајаца за подручје једне полицијске испоставе, кандидат сматра да је неопходно одговорити на питања шта представља оптималан број полицајаца за подручје полицијске испоставе и који су критеријуми на основу којих се одређује тај број.

Одговор на постављена питања није садржан ни у једном подзаконском акту (упутству, правилнику, инструкцији и слично), који детаљније уређује организацију и рад полиције у полицијској испостави и поступање на безбедносном сектору. Са становишта полицијске праксе, кандидат истиче да постоји оптималан број полицијских службеника у једној полицијској испостави када су на свим патролним правцима у саставу безбедносних сектора, присутне пешачке патроле у току дана (преподне и поподне), затим једна до две мобилне патроле на подручју полицијске испоставе и непрекидно (24 часовно) присуство позорника на позорничком рејону (аутобуска, железничка станице, центар града и слично). У ноћним часовима, када је фреквенција људи мања, један или два безбедносна сектора могу да буду покривена једном мобилном патролом.

Свака држава, унутар свог полицијског система, примењује различите критеријуме за одређивање укупног броја полицијских службеника, као и за одређивање потребног броја полицијских службеника за сваку организациону јединицу посебно. За разлику од држава које су ово питање уредиле, у Републици Србији одређивање броја полицијских службеника засновано је на недефинисаним критеријумима. Руководиоци организационих јединица сходно свом образовању и радном искуству данас предлажу потребан број полицијских службеника за полицијску испоставу. Изостанак радног и образовног профила или несавестан и неодговоран однос према раду руководиоца има за последицу непотребно повећање или смањење број полицијских службеника.

Због непостојања критеријума за одређивање броја полицијских службеника, кандидат је у овој целини предложио следеће критеријуме које је потребно узимати у обзир код одређивања броја полицијских службеника, а то су: обим и врста безбедносне проблематике и полицијских послова; демократске, привредне, саобраћајне и географско урбанистичке карактеристике. Код одређивања оптималног броја полицајаца за подручје полицијске испоставе потребно је све наведене карактеристике узети у обзир и сагледати њихов значај, прво појединачно, па затим и њихову међусобну повезаност. На крају целине, поред неопходности дефинисања критеријума за одређивање оптималног броја полицијских службеника, кандидат истиче да би оптималан број полицијских службеника уз програме едукације и обуке, као и уз контролу правилности и законитости њиховог поступања, требао да обезбеди потребан ниво личне и имовинске сигурности грађана на локалном подручју.

У петом делу рада под насловом „Односи полиције и грађана“, кандидат анализира путем резултата истраживања ставове грађана према полицији и ставове полицајаца према грађанима. За сагледавање ставова грађана према раду полиције кандидат је користио резултате истраживања *TNS Medium Gallup*, а за сагледавање ставова полицајаца према грађанима, коришћени су резултати истраживања спроведеног на подручју полицијских управа Нови Сад и Београд.

Анализирајући и упоређујући резултате истраживања *TNS Medium Gallup* и резултате истраживања у ПУ Нови Сад и ПУ за град Београд, закључено је да однос полиције и грађана карактерише: отуђеност полиције од грађана, недостатак поверења грађана у полицију и непостојање искрене сарадње међу њима.

Резултати истраживања *TNS Medium Gallup* нам указују и на негативна запажања грађана о полицији. Према овим резултатима, полицијски службеници су лоши у комуникацији, дрски, надмени, строги и преки. Грађани су незадовољни професионалним наступом полицијских службеника, највише наступом полицијских службеника опште надлежности.

Министарство унутрашњих послова Републике Србије до данас је, у циљу побољшања поверења и сарадње између полиције и грађана, предузело бројне активности. Међутим поред предузетих бројних активности на унапређењу односа полиције и грађана, кандидат сматра да би у циљу изградње већег степена поверења и унапређења односа и сарадње полиције са грађанима, требало предузети и следеће: систематизовати радна места оних полицијских службеника у полицијским управама који би комуницирали са грађанима, пружали им савете, контактирали и одговарали на њихове захтеве; активније учешће представника полиције у раду месних заједница; укључивање добровољаца у рад полиције, којима би се поверили мање сложени послови из делокруга „социјално-услужног рада“; учешће представника полиције на састанцима савеза студената на факултетима и универзитетима, упознавање студената са начином рада полиције, пружање потребних савета и активно учествовање у решавању њихових проблема; доступност података на интернет-сајту МУП-а или полицијских управа о исходима поступка употребе средстава принуде и поднетих притужби на рад полицијских службеника; предузимање других активности које би у локалној заједници допринеле побољшању и унапређењу поверења и сарадње између грађана и полиције.

На крају целине кандидат закључује да едукација и обука полицијских службеника у примени вештина комуникације и законито поступање у примени полицијских овлашћења, са једне стране, и примена метода за побољшање односа између полиције и грађана, са друге стране, пружају могућност успостављања дугорочних односа поверења између полиције и грађана. Само таквим приступом у изградњи односа поверења може се рачунати на помоћ и сарадњу грађана, што је основа за побољшање укупне ефикасности полиције у спречавању и сузбијању криминалитета.

У шестом делу целине под насловом „Мотивација полицијских службеника“, кандидат указује на значај мотивисаности полицијских службеника, као и на недостатак мотивације код полицијских службеника. Неопходност свакодневног, континуираног и непрекидног обављања полицијских послова, условљава да полицијски службеници послове и задатке из своје надлежности обављају током дана, ноћу, викендом, празницима, у различитим атмосферским приликама (киша, снег, високе температуре), најчешће радећи по неком од система „ротационог“ сменског рада. Имајући у виду претходно наведене специфичности полицијске професије, јасно је да ефикасан рад полицијског службеника захтева и добру мотивацију.

Недовољно мотивисан полицијски службеник неће бити заинтересован да употреби знања и вештине којима располаже како би, на пример, уочио и решио безбедносни проблем на подручју на којем је ангажован, а ако то и чини (нпр. под претњом дисциплинске одговорности), то ће радити на начин да се не „удубљује“ у суштину проблема (ситуације) поводом које поступа. Од оваквог полицијског службеника, који може поседовати висока стручна знања и вештине, али је лишен сваке иницијативе и

креативности, грађани не могу очекивати помоћ и подршку у заштити своје личне и имовинске сигурности.

У овој целини представљени су резултати истраживања реализованог на подручју полицијских управа Београд и Нови Сад. У анкетом листу, четири питања су се односила на мотивацију.

Према резултатима спроведеног истраживања, као и према рангирању мотивационих фактора, новац се сматра главним и најважнијим мотиватором запослених у једној организацији. Материјални статус полицијских службеника, односно њихова зарада, данас је испод просечне зараде у Републици Србији, која је за једну породицу недовољана за нормалан и пристојан живот. Побољшање материјалног положаја полицијских службеника подразумева, на првом месту, побољшање личних зарада до нивоа који би био довољан за нормалан живот полицијских службеника и њихових породица. Зараде полицијских службеника у појединим европским државама су око просечних или пак нешто више од просечних, али због тога полицијски службеници имају одређене погодности као што су: знатно нижа каматна стопа за куповину стана на кредит, бесплатно школовање деце, здравствено осигурање које покрива све трошкове лечења у свим здравственим центрима у земљи, ослобађање плаћања једног дела пореза и слично.

Недовољна мотивисаност полицијских службеника јесте један од основних узрока „миграција“ унутар полицијске организације, са ниже плаћених радних места ка више плаћеним радним местима, што потврђује и чињеница да се нека радна места тешко попуњавају (нпр. дужи низ година у Полицијској управи за град Београд постојао је недостатак полицијских службеника који би радили на пословима позорничке и патролне делатности), док истовремено постоји притисак ка попуњавању слободних радних места у другим организационим јединицама или линијама рада (криминалистичка полиција, Жандармерија и друге). Кандидат истиче да руководство МУП-а треба да забрине чињеница да је 80% анкетираних полицајаца спремно да напусти своју линију рада и пређе у неке друге организационе јединице. Како се оваквим „миграцијама“ лако може угрозити нормално функционисање полицијске организације, прибегава се онемогућавању преласка полицијских службеника у друге линије рада тако што им се ускрати сагласност руководиоца

Поред зарада и других погодности за рад у органима државне управе, за мотивацију полицијских службеника битно је стање основних средстава за рад (униформе, опреме, возила), затим новчано награђивање (месечна увећања коефицијента плате), могућност напредовања, давање похвала, признања, могућност учествовања у одлучивању и слично.

За мотивацију полицијских службеника битно је и правилно вредновање месечних резултата рада и награђивање вредних полицијских службеника који су остварили натпросечне резултате. Награђивање привилегованих радника, било новцем или бољим статусом у организацији, смањује радну мотивацију, а тиме и укупну продуктивност и унапређење процеса рада.

На крају ове целине кандидат констатује даје мањак мотивације полицијских службеника битно обележје наше полицијске праксе. Незадовољавајући материјални положај полицијских службеника и стање основних средстава за рад, нису једни фактори за мотивацију запослених. Полицијском руководству, за подизање нивоа мотивације у колективу, као и за унапређења процеса рада, на располагању су и други мотивациони фактори, тако да одговорност за мотивацију полицијских службеника можемо поделити између државе и полицијског руководства. Због тога, непристрасна примена мотивационих

фактора од стране полицијског руководства може да буду значајан фактор за повећање мотивације и задовољства код запослених полицијских службеника.

Шести део дисертације под насловом „Анализа резултата истраживања“, састоји се од две тематске целине. У првој тематској целини под насловом „Материјал и методе“, кандидат нас упознаје са начином и узорком истраживања и начином обраде података. Испитивање путем анкетног листа извршено је 2014. године у свих 27 полицијских управа. Укупно је испитано 359 полицијских службеника. У истраживању су учествовали руководиоци у Управи/Одељењу полиције (начелник, заменик начелника, руководилац одсека) руководиоци у ПС/ПИ (командир, заменик и помоћник командира) и официри у Управи/Одељењу полиције. У анкетном листу радни стаж у Министарству унутрашњих послова категорисан је на следећи начин: до 5 година; 5-10; 11-15; 16-20; 21-25; 26-30 и 31 и више година. Прикупљени подаци унети су у посебно креирану базу података за сваког испитаника у програм EXCEL for Windows. Након систематизације и категоризације података извршена је статистичка обрада података програмским пакетом IBM SPSS 20 Statistics. Дескриптивном статистиком одређена је фреквенција и проценат (N и%). Категоричке варијабле су поређене Хи-квадрат тестом и Фишеровим тачним тестом.

У другој тематској целини под насловом „Резултати истраживања - питања и њихова анализа“ кандидат нас прво упознаје са структуром испитаника и годинама њиховог радног стажа у МУП-у. Даље у оквиру ове целине представени су резултати одговора на 15 питања из анкетног листа. Сви одговори приказани су путем слика или табела.

На крају рада дат је закључак у којем кандидат наводи главне резултате до којих је дошао израдом своје дисертације. Такође у оквиру овог дела дисертације кандидат наводи препоруке и даје конкретне предлоге у погледу унапређења ефикасности полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета.

6. Научни резултати докторске дисертације

У превенцији и репресији криминалитета не учествују све организационе јединице полиције. Посебну улогу због непрекидног односно 24 часовног присуства на безбедносним секторима има полиција опште надлежности. Унапређењем организације и поступања полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета утиче се и на повећање степена безбедности грађана и њихове имовине. Истраживањем које је кандидат спровео у оквиру дисертације поткрепљене су полазне хипотезе које се тичу доприноса ове дисертације на унапређењу организације и делатности полиције у превенцији и репресији криминалитета.

Хипотеза да на ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета утиче ниво остварене професионализације полиције, потврђена је у овој дисертацији. Професионална је она полиција која има правно уређен начин развоја каријере полицијских службеника, затим образоване кадрове, уређен систем стручног усавршавања

и специјализација, дефинисане процедуре-стандарде у примени полицијских овлашћења и висок степен заштите људских права приликом примене полицијских овлашћења.

Постојање правно уређеног начина развоја каријере полицијских службеника представља један од суштинских услова за професионализацију полиције. Полиција преко стручних и одговорних кадрова може да оставари своје циљеве, затим да унапреди свој квалитет и тако грађанима обезбеди већу безбедност. Ефикасно руковођење организационим јединицама полиције и остваривање циљева полицијских организација зависи од стручности и вештина руководиоца, односно од тога да ли се најбољи полицијски службеници налазе на руководећим радним местима. Кандидат наводи да у полицији Србије данас не постоји дефинисан систем развоја каријере полицијских службеника. Правно неуређен начин напредовања омогућава да се нестручни и неодговорни полицијски службеници, по разним заслугама и утицајима, могу трајно преместити на руководећа радна места. Њиховим премештајем на руководећа радна места доводи се у питање начин функционисања полицијске организације, као и начин и квалитет обављања полицијских послова. Само правно уређен начин развоја каријере омогућава најбољим полицијским службеницима да напредују на виша хијерархијска радна места. О значају уређења начина напредовања полицијских службеника говоре и резултати истраживања реализованог у свих 27 полицијских управа. Од укупно 359 анкетираних испитаника, 95,54% сматра да је ово питање потребно правно уредити. Правно уређен начин каријере полицијских службеника представља један од најважнијих елемената за професионализацију полиције, јер само стручни и одговорни руководиоци могу остварити циљеве организације и учинити полицију ефикаснијом у превенцији и репресији криминалитета.

Професионализам подразумева и поверавање послова професије онима који имају неопходно знање да те послове обаве. Решење о врсти потребног образовања полицијских службеника у акту о систематизацији радних места у МУП-у омогућава да се у радни однос примају или да се трајно премештају на радна места кандидати или полицијски службеници који немају факултете матичне за полицијске послове. За ове кандидате или полицијске службенике нису предвиђени обавезни програми стручног оспособљавања и специјализација.

Кандидат у дисертацији наводи да полицијски службеник који са једног радног места буде трајно премештен на друго радно место (на основу заслуга у раду, слабих резултата рада, утицаја протекције и друго), због непостојања обавезних програма стручног усавршавања или специјализација, није обавезан да се едукује о прописима и начину обављања послова на новом радном месту. У пракси је забележено да се оперативни радник из имовинских деликата, по казни, уз образложење „због потреба службе“, трајно премести на радно место инспектора за увиђајно-оперативне послове, без обавезе било какве едукације. Уколико сам није заинтересован за едукацију, квалитет обављања његовог увиђаја, биће испод просечног или ће се сводити само на форму.

Истраживања о образовању и стручном усавршавању полицијских службеника спроведена у дисертацији указала су на то да решења, којима се у подзаконским актима уређују ова питања, нису у функцији професионализације полиције и да би у циљу унапређења стручности и професионализације полиције, ова питања требало на другачији начин уредити.

Правилност и квалитет предузетих мера и радњи у обављању полицијских интервенција зависе, у највећем броју случајева, од уређења полицијских овлашћења у подзаконским актима, од стручности, усвојених вештина и радног искуства полицијског

службеника. Правилност и квалитет предузетих полицијских овлашћења у многим полицијама света решени су доношењем стандардних оперативних процедура. Наши подзаконски акти на веома уопштен и површан начин прописују или уопште не прописују начине, односно процедуре примене полицијских овлашћења, остављајући тако простор полицијским службеницима за произвољна тумачења.

Професионалност полиције цени се и по степену поштовања људских права грађана приликом примене полицијских овлашћења. Поштовање људских права може се издвојити као један од примарних циљева полиције у друштву руковођеном владавином права. Остваривање тог циља подразумева не само посебну обавезу очувања људских права и слобода, већ и постојање ограничења у остваривању осталих циљева полиције. Кандидат је у дисертацији извршио анализу два догађаја из полицијске праксе, у којима су полицијски службеници неоснованим поступањем и прекомерном употребом силе угрозили људска права. Анализирани догађаји као и резултати других истраживања представљени у дисертацији говоре о присуству негативних ставовова полицијских службеника према грађанима и њиховим правима. Кандидат у дисертацији наводи да је у циљу што већег поштовања загарантованих слобода и права грађана уопште, а посебно оних према којима полиција предузима одређене оперативно-тактичке, криминалистичке, као и друге мере на пољу борбе против криминалитета, неопходно непрекидно радити на развијању позитивних ставова полиције према грађанима и њиховим правима. На крају целине кандидат констатује, уколико се на измени ставова полицијских службеника о људским правима не буде плански и систематски приступило, професионалност српске полиције остаће дубоко у позадини савремених европских полиција.

Хипотеза по којој ефикасност полиције у превенцији криминалитета зависи од заступљености рада полиције у заједници добила је вишеструку научну верификацију у овом раду. Рад полиције у заједници подразумева заједничку сарадњу полиције, грађана и субјеката локалне заједнице у решавању основних проблема у заједници. Да ли ће ове сарадње бити односно да ли ће бити заступљен рад полиције у заједници зависи од знања полицијских службеника, грађана и субјеката у локалној заједници. Заступљеност рада полиције у заједници зависи и од реализације пројеката проблемски оријентисаног рада, као и од начина организације рада полиције у заједници. Спроведеним истраживањима у овој дисертацији кандидат је утврдио да рад полиције у заједници није заступљен у пракси полиције. Према резултатима истраживања, кандидат је закључио да је један од узрока који утиче на запостављеност рада полиције у заједници садржан у недостатку знања код полицијских службеника, пре свега руководиоца о суштини рада полиције у заједници. Едукација полицијских службеника о превенцији криминалитета и о раду полиције у заједници може позитивно да утиче на промену њихових ставова и мишљења о потреби и значају превенције криминалитета. Запостављање едукације о превенцији и раду полиције у заједници негативно се одражава на заступљеност превентивних активности у раду полиције. Поред едукације полицијских службеника за примену рада полиције у заједници, кандидат истиче да је битна и едукација субјеката локалне заједнице са којима полиција заједнички предузима активности ради решавања безбедносних проблема у заједници. Од знања ових субјеката о значају рада полиције у заједници зависиће и њихова спремност за сарадњу са полицијом, због чега би поред едукације полицијских службеника о раду полиције у заједници, требало едуковати и представнике власти и друге запослене у градским и општинским структурама.

Пројекти проблемски оријентисаног рада полиције представљају један од начина рада полиције у заједници. Пројектима полиција настоји да заједнички и плански са

субјектима у локалној заједници, решава безбедносне и друге проблеме. У спроведеним истраживања, кандидат је утврдио да су све полицијске испоставе након имплементације рада полиције у заједници биле у обавези да реализују један пројекат проблемски оријентисаног рада и да после тог периода до данас ови пројекти представљају праву реткост у раду полиције.

Рад полиције у заједници у САД-у, у Италији, Немачкој, Турској, Словенији, Хрватској и у Црној Гори организован је путем активности проактивних полицајаца. Активностима ових полицијских службеника унапређено је стање безбедности у локалној заједници и повећано је поверење грађана у полицију. За разлику од наведених држава, у Србији рад полиције у заједници није организован путем посебно одређених полицајаца за праоактиван рад. С обзиром да је са садашњом организациом рад полиције у заједници у Србији потпуно запостављен и стављен у други план, кандидат у дисертацији предлаже другачију организацију рада која би била заснована на раду проактивних полицајаца. Испитаници са којима је обављен интервју, као и 68,5% анкетираних испитаника у свим полицијским управама сматрају да су неопходне организационе промене ради унапређења рада полиције у заједници, као што су увођење у рад посебно одређених полицајаца за проактиван рад и систематизација организационих јединица за превенцију у полицијским испоставама и у одељењима полиције.

Једна од постављених хипотеза у раду односила се на мотивацију полицијских службеника и њен утицај на ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета. На мотивацију полицијских службеника утиче задовољство полицијских службеника зардом, стањем основних средстава за рад и правилно вредновање остварених радних резултата рада.

Мотивација као унутрашња покретачка сила представља један од битних чинилаца сваке организације. Мотивација, односно мотиватори, покрећу запослене да остварују циљеве организације. Запослени у организацији међусобно се разликују, па се разликују и мотиватори који их покрећу. Бројна истраживања показују да је новац, односно зарада запослених, основни и најважнији мотиватор. Поред зарада, за мотивацију полицијских службеника битно је и стање основних средстава за рад (униформе, опреме, возила и слично). Недостатак основних средстава за рад, њихова дотрајалост или нефункционалност, може бити снажан демотивациони фактор. Због лошег стања основних средстава за рад и мале зараде, 80% анкетираних полицијских службеника у полицијским управама Нови Сад и Београд, изразило је жељу да напусте полицијске испоставе и пређу у друге организационе јединице са бољом зарадом и основним средствима за рад. Материјалним статусом у полицији и основним средствима за рад у организационим јединицама полиције није задовољно 92% анкетираних полицијских службеника из свих полицијских управа.

Полицијски службеници очекују и правилно вредновање, односно оцењивање њиховог рада. Необјективно вредновање и оцењивање радних резултата, делује супротно на смањење радне мотивације, а тиме и на укупну продуктивност и унапређење процеса рада. Годишња оцена представља један од најважнијих чинилаца за напредовање полицијских службеника на виша радна места. Анализа и објективно вредновање остварених резултата захтева од руководиоца потребан ниво стручности и вештина стечених током посебних обука и специјализација за руководиоце. Међутим, због изостанка ових едукација, потребна знања и вештине нису присутне код једног дела руководиоца, због чега кандидат у дисертацији наводи да је годишње вредновање рада потребно другачије уредити. Овакво мишљење кандидата потврђује и највећи број

анкетираних полицијских службеника из свих полицијских управа, односно 61,3%. Они сматрају да годишње вредновање рада треба другачије уредити и ове послове поверити посебној организационој јединици или посебној комисији. Објективно вредновање радних резултата повећава мотивацију и задовољство запослених и омогућава вредним и одговорним радницима да по принципу заслуга напредују на виша радна места

Добра мотивација омогућава да полицијски службеници буду задовољни својим послом, што даље води стварању осећаја припадности полицијској организацији и спремности да се уложи максимум способности и напора за остваривање њених циљева.

Хипотеза према којој на ефикасност полиције у превенцији и репресији криминалитета утиче однос и сарадња полиције са јавним тужиоцем и грађанима такође је потврђена у дисертацији.

Односи полиције и грађана имају највећи значај у области спречавања и сузбијања криминалитета. Наиме, грађани могу на различите начине помоћи полицији, због тога све полиције света настоје да својим активностима повећају поверење грађана у свој рад, тако планирају и реализују програме и пројекте усмерене на побољшање односа полиције са појединим категоријама грађана, као што су деца, малолетници, жене жртве насиља, старије особе, припадници етничких и мањинских група. Представљени резултати истраживања у дисертацији о ставовима грађана према полицији указују на недостатак поверења грађана у полицију и незадовољство грађана комуникацијом и професионалним наступом униформисаних полицијских службеника. Са друге стране, највећи проценат анкетираних полицијских службеника из полицијских управа Београд и Нови Сад, односно 76,2%, сматра да грађани немају поверења или да мало верују полицији и мисле да у веома малој мери искрено сарађују са полицијом. На основу ових истраживања кандидат је закључио да је лоша, нетактична и непрофесионална комуникација полицијских службеника са грађанима један од узрока недостатка поверења и спремности грађана да у пуној мери и искрено сарађују са полицијом. Недостаци у комуникацији полицајаца са грађанима у обављању било које врсте полицијског посла и незаконити поступци полицајаца у примени полицијских овлашћења, негативно утичу на поверење грађана у полицију, смањују њихову спремност за сарадњу и умањују степен професионализма полиције у очима грађана. Разматрајући резултате истраживања представљене у дисертацији кандидат је на крају закључио да успех модерне полицијске организације у остваривању оптималне безбедности грађана и државе у великој мери зависи од поверења и сарадње полиције и грађана.

Активност полиције у сузбијању криминалитета одвија се у предистражном поступку у коме полиција предузима како неформалне, тако и доказне радње у закону предвиђеним случајевима, под надзором и у сарадњи са јавним тужиоцем, као руководиоцем предистражног поступка. Од активности полиције у овој фази поступка и њене сарадње са јавним тужилаштвом зависи у великој мери да ли ће кривичног поступка уопште бити. Разматрајући у дисертацији сарадњу полиције и јавног тужиоца у предистражном поступку кандидат је закључио да ова сарадња није задовољавајућа, што може да утиче на квалитет предузетих мера и радњи од стране полиције и подношење кривичних пријава у случајевима када за то не постоје основи.

На крају, истичемо чињеницу да је на основу анализе садржаја рада и извршене верификације посебних хипотеза, потврђена општа хипотеза на којој се темељило спроведено истраживање у дисертацији, према којој на ефикасност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета утиче ниво остварене професионализације полиције, заступљеност рада полиције у заједници, однос и сарадња

полиције са јавним тужиоцем и грађанима и мотивиција полицијских службеника. У Републици Србији полиција опште надлежност је веома важан субјект у превенцији и репресији криминалитета. Унапређењем њеног рада у превенцији и репресији криминалитета, значи повећање њене ефикасности, а ефикаснији рад полиције, по правилу, значи и безбедније друштво.

7. Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

Научни резултати докторске дисертације кандидата мр Драгана Милидраговића, под насловом *Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета*, корисни су и применљиви не само у области криминалистичке теорије, већ и за праксу полиције опште надлежности. Истраживање организације и делатности полиције у превенцији и репресији криминалитета има вишеструки значај за доношење нових и измену постојећих прописа од значаја како за унапређење организације полиције, тако и за унапређење делатности и ефикасности полиције у превенцији и репресији криминалитета.

Сазнања добијена овим истраживањем могу бити вишенаменска, она могу послужити како полицијским службеницима, тако и студентима Криминалистичко-полицијске академије, Правног факултета, Факултета безбедности, и другим високошколским установама да употпуне своја сазнања о овој теми.

Резултати истраживања о раду полиције у заједници, могу послужити руководству полиције за сагледавање актуелног стања у овој области, а предложена решења могу послужити за унапређење рада полиције у заједници.

Резултати истраживања представљени у дисертацији такође могу послужити руководству полиције за сагледавање актуелних проблема у раду полиције, као и за предузимање одређених мера за њихово неутралисање.

С обзиром да још увек траје рад на реформи полиције која за циљ има стварање модерне, репрезентативне и одговорне полицијске службе, при чему, резултати до којих се дошло у раду на овој дисертацији доприносе у одређеној мери остварењу тог циља.

8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати докторске дисертације биће презентовани на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, који ће за тему имати анализу стања и могућности унапређења актуелне криминалистичко-полицијске праксе, као и кроз објављивање научних радова у домаћим и иностраним категорисаним часописима и зборницима. Такође, уз извесне модификације садржаја дисертације могу бити коришћени и у процесу криминалистичко-полицијске едукације.

III. ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Комисија је једногласна у оцени да је докторска дисертација кандидата мр Драгана Милидраговића, под називом *Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета* подобна за јавну одбрану

IV. ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу изнете оцене рада, Комисија сматра да докторска дисертација кандидата мр Драгана Милидраговића, по називом **Организација и делатност полиције опште надлежности у превенцији и репресији криминалитета** испуњава све услове за јавну одбрану и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу да прихвати овај Извештај и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

У Крагујевцу
25.02.2016. године

КОМИСИЈА

Проф. др Божидар Бановић, редовни професор
Факултета безбедности у Београду ужа научна
област: кривичноправна, предмет Кривично
процесно право, ментор

Проф. др Бранислав Симоновић, редовни
професор Правног факултета у Крагујевцу ужа
научна област: кривичноправна, предмет
Криминалистика

Проф. др Станко Бејатовић, редовни професор
Правног факултета у Крагујевцу ужа научна
област: кривичноправна, предмет Кривично
процесно право

